

УДК 811.161.3'42:821.161.3

ПРЭЦЭДЭНТНЫЯ ІМЁНЫ Ў ІДЫЯСТЫЛІ ПАЭЗІІ І ПРОЗЫ У. КАРАТКЕВІЧА

Л.М. Шэцка,

кандыдат філалагічных навук, старшы выкладчык кафедры беларускай і рускай філалогіі,
Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І.П. Шамякіна
г. Мазыр, Рэспубліка Беларусь
E-mail: larisachaika7905@gmail.com

Статья посвящена исследованию прецедентных феноменов (прецедентных имен) идиостиля В.Короткевича, одного из ярких представителей белорусской литературы и культуры, индивидуально-авторская концепция мира которого репрезентирована и в прозе, и в поэзии, и в драматургии. Исследуются особенности идиостиля поэзии и прозы писателя в аспекте прецедентности. Характеризуются вербальные прецедентные феномены – прецедентные имена, приводятся их классификации и особенности употребления.

Делается вывод о разнообразии средств выражения и источниках прецедентности как одной из основных характерных черт идиостиля В. Короткевича.

Ключевые слова: Владимир Короткевич, идиостиль, интертекстуальность, прецедентный феномен, прецедентное имя.

I.M. Shetska,

Cand. Ph.D., Senior Lecturer, at the Department of Belarusian and Russian Philology,
Mozyr Pedagogical University named after I.P. Shamyakina,

Mozyr, Belarus

E-mail: larisachaika7905@gmail.com

PRECEDENT NAME IN THE PROSE-POETIC IDIOSTYLE V. KARATKEVICH

The article is devoted to the study of precedent phenomena (precedent names) of the idiosyle of V. Korotkevich, one of the brightest representatives of Belarusian literature and culture, whose individual author's concept of the world is represented in prose, poetry, and drama. The peculiarities of the idiosyle of poetry and prose of the writer are investigated in the aspect of precedent. Verbal precedent phenomena - precedent names are characterized, their classifications and peculiarities of use are given. The conclusion is made about the variety of means of expression and the sources of precedent as one of the main characteristic features of V. Korotkevich's idiosyle.

Key words: Vladimir Korotkevich, idiosyle, intertextuality, precedent phenomenon, precedent name.

Уводзіны

Даследаванне мастацкага тэксту, мовы асобнага аўтара непарыўна звязана з паняццем ідыястылю. Ідыястыль прадстаўляе сабой сістэму змястоўных і фармальных лінгвістычных характарыстак, уласцівых творам пэўнага аўтара, што робіць унікальным аўтарскі спосаб моўнага выражэння карціны свету, увасоблены ў гэтых творах.

Для беларускай літаратуры і культуры адным з прыкладаў найбольш яркіх ідыястылёвых прастор з'яўляецца літаратурна-мастацкая спадчына Уладзіміра Караткевіча. Даследаванне ідыястылю паэзіі і прозы У. Караткевіча ў аспекце інтэртэкстуальнасці дазваляе раскрыць сутнасць паняцця ідыястыль як адзінства нацыянальна-культурнага кампаненту, з аднаго боку, і універсальнага – з другога (прыёмы апеляцыі ў творах У. Караткевіча да беларускіх і сусветных пісьменнікаў). Прыметы ідыястылю адлюстроўваюцца ў прынцыпах адбору крыніц прэцэдэнтных адзінак у іх шматлікіх разнастайнасцях, спецыфічных спосабах увядзення ў маўленчую тканіну тэксту, асаблівасцях камбінацый у межах аднаго тэксту, адмысловым рэпертуары функцый і інш.

Мэта даследавання – вызначыць асаблівасці ідыястылю паэзіі і прозы У. Караткевіча на ўзроўні інтэртэкстуальнасці ў аспекце прэцэдэнтнасці. Дасягненне пастаўленай мэты заключаецца ў вырашэнні наступных задач: выявіць у ШП аўтара вербальныя прэцэдэнтныя феномены; апісаць адзін з асноўных тыпаў вербальных прэцэдэнтных феноменаў – прэцэдэнтнае імя.

Метады і матэрыял даследавання

Матэрыялам даследавання з'яўляецца мова праявітых і паэтычных тэкстаў У. Караткевіча як інтэртэкстуальная з'ява. У дадзенай рабоце выкарыстоўваліся розныя метады і прыёмы – ад агульнанавуковых (аналізу і сінтэзу), да лінгвістычных (апісальны метады і лінгвістычныя прыёмы: лінгвістычнае назіранне, класіфікацыя і сістэматызацыя). Шляхам суцэльнай выбаркі былі вылучаны з тэкстаў прозы і паэзіі прэцэдэнтныя феномены, далей матэрыял падвяргаўся класіфікацыі і сістэматызацыі ў адпаведнасці з мэтай і задачамі даследавання.

Вынікі і іх абмеркаванне

Ідыястыль уяўляе сабою сукупнасць лінгвістычных і экстралінгвістычных фактараў (творчая індывідуальнасць аўтара + сродкі яе выражэння). У спалучэнні з паняццем ідыястылю разглядаецца праблема вывучэння дыялагічных адносін тэкстаў. Тэкст, асабліва мастацкі, не існуе ізалявана, а ўступае ў дыялог з іншымі тэкстамі, што

прыводзіць да разгляду дыялогікі тэксту як бясконцай сэнсавай прасторы [10, с. 8]. Для абазначэння міжтэкставых дыялагічных адносін паралельна з тэрмінам «інтэртэкстуальнасць» выкарыстоўваюцца такія тэрміны, як «феномен прэцэдэнтнасці», «чужое слова», «звыштэкставыя сувязі», «міжтэкставая камунікацыя» і інш.

«Тэкст ёсць пункт сустрэчы моўных асоб, сустрэчы моўных здольнасцей» [8, с. 15]. У міжкультурнай камунікацыі адбываецца сутыкненне моўных карцін свету, уяўленняў і каштоўнасцей, характэрных для тых лінгвакультурных супольнасцей, да якіх належаць камуніканты. Моўнымі праявамі такіх уяўленняў і каштоўнасцей выступаюць у тым ліку прэцэдэнтныя феномены (ПФ) і інтэртэкстэмы. У ідыястылі паэзіі і прозы У. Караткевіча нас цікавяць асноўныя тыпы прэцэдэнтных феноменаў, якія выкарыстоўваюцца аўтарам як разнастайныя сродкі выражэння інтэртэкстуальнасці і якія з'яўляюцца адной з асноўных прымет ідыястылю пісьменніка (больш падрабязна аб гэтым гл. [11]).

Прымаючы за аснову класіфікацыю ПФ, прапанаваную В. У. Красных, у ідыястылі У. Караткевіча мы сярод іх вылучаем вербальныя (прэцэдэнтнае імя і прэцэдэнтнае выказванне) і вербалізаваныя, г. зн. тыя, якія падаюцца вербалізацыі (прэцэдэнтная сітуацыя і прэцэдэнтны тэкст) [9, с. 171].

Прэцэдэнтнае імя (ПІ) – індывідуальнае імя, звязанае або з шырока вядомым тэкстам (*Чаго слова «нігіліст» павінна быць лаянкай. Мне здаецца, Тургенеў укладваў у яго другі сэнс. Базараў, між іншым, таксама быў «нігілістам»* [3, с. 246]) або з прэцэдэнтнай сітуацыяй (*Ёсць паданне вякоў, што разбурыць калісь / Вавілонскую Вежу Адам / І няўмольна сальюцца мовы зямлі / У адну, няродную нам* [1, с. 364]), або з прэцэдэнтным выказваннем (*Вось крычыць вязь на ножнах крывых: / «Не вымай без вялікай патрэбы, / Не хавай без вялікай крыві!»*) [1, с. 206].

ПІ паводле структуры [9, с. 172] можна падзяліць на аднакампанентныя (*Пакой, Чайкоўскі хмуры на сцяне* [1, с. 48]; *Венера... будзь каханнем зоркаю, як спрадвеку* [1, с. 63]) і шматкампанентныя (*Бег ценя ад Дрэва Дабрыні і Зла* [1, с. 153]; *Пачым там перац, вера, слава, / Грахоў смяротных сем людскіх?* [1, с. 264]).

Трэба адзначыць, што ў адных выпадках у ПІП У. Караткевіча найбольш вядомыя ПФ, як правіла, выкарыстоўваюцца без якіх-небудзь аўтарскіх тлумачэнняў з прычыны іх высокай верагоднай вядомасці шырокаму колу чытачоў (*Ну, то што будзем рабіць, пасварыўшы два роды? Новы Шэкспір? Рамэа і Юлія для бедных?* [5, с. 112]; *Сёння – праўда, заўтра – хлусня. Сёння – Брут, заўтра – ён жа, Нерон* [5, с. 261]).

Калі ж аўтар не зусім упэўнены, што адпаведнае імя адносіцца да ліку шырока вядомых чытачу, ён выкарыстоўвае тыя ці іншыя спосабы актуалізацыі яго, напрыклад, вынясенне ў моцную пазіцыю з аўтарскімі каментарыямі: *«Афіцэру Лісаневічу» / Яму прапанавалі выклікаць на дуэль Лермантава. Мы нічога болей не ведаем аб ім* [1, с. 249].

Пры ўжыванні таго ці іншага ПІ з усёй разнастайнасці характарыстык законнага носьбіта дадзенага імя вылучаецца нейкі абмежаваны набор прыкмет, а часцей за ўсё і адна эталонная прыкмета, тады як астатнія дэактуалізуюцца. Напрыклад, яўрэйскі цар Саламон – гэта своеасаблівы анамастычны асацыятыў мудрасці (*Ён мог цэлую гадзіну гаварыць духту, а потым кінуць нешта такое, чаго і Саламон не сказаў бы* [3, с. 192]); у другім выпадку згадка пра славу таго мудраца кантрастуе з тупасцю царкоўнай улады (*Лепей быць п'яным, чым цвярозым, – казаў у падобных выпадках Саламон, – казаў Жаба. // – Лепей быць вялікім і мудрым, чым маленькім і дурным* [6, с. 356]); герой старажытнагрэчаскай міфалогіі Геркулес – гэта асацыятыў сілы, моцы (*Улан стаяў перад ім моцны, як Геркулес* [3, с. 33]); Касандра – багіня, якая валодае дарам прадбачання (*Бачыце вы... Касандра-прарочыца, – казаў Пружынін* [3, с. 247]); Марфей – бог сну (*Бачыце, які Марфей, – усміхнулася гаспадыня. – Гэта Аленін, бадай, лепшы з маладых мастакоў* [3, с. 186]).

У ПІП пісьменніка можна вылучыць наступныя апеляцыі да імёнаў уласных, якія маюць статус універсальнасці і агульнавядомасці:

• **прэцэдэнтныя імёны, якія ўзыходзяць да фальклору:** верш «*Маішэка*» [1, с. 39]; Так, напрыклад, выйшла на людзі легенда пра *Маішэку* [7, с. 10]; У яго рэзка змяніўся настрой: на месцы *Маішэкі* сядзеў цяпер *Іерамія* [6, с. 194];

• **знакавыя антрапонімы і назвы твораў беларускіх пісьменнікаў:** Яны не даждуць, што *Скарына* / Зямлю сваю пракляне [1, с. 163]; Цень *Міцкевіча* нада мною Лебядзіную песню вядзе [1, с. 187]; Ён знайшоў у дзедавай бібліятэцы *Яна Баршчэўскага*. Кніга звалася «*Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях*» [Т4, с. 254];

• **імёны і назвы твораў рускіх пісьменнікаў:** Хлопец бачыў старое фота, на якім сусветна вядомы цяпер кот, той самы апеты ў цудоўным апавяданні «*Кот-зладзюга*», жэр рыбу, а *Паўстоўскі* стаяў за рогам лазні «ў засадзе» [Т2, с. 342]; Гаварыў з людзьмі на паромках (...) з бабамі, якія гаманілі на спявучай мове *Ясеніна* [Т2, с. 342];

• **імёны і назвы твораў сусветна вядомых пісьменнікаў:** Ён глядзеў у вочы суддзям, як *дантаўскі Фарыната*, з пагардай да самога агню [6, с. 261]; Прымуцьце чалавека пісаць тэхнічныя раманы ў духу «*Рэльсаў*» *П'ера Ампа*. Будзе ў літаратуры яшчэ адной нудотай больш [2, с. 224];

• **прэцэдэнтныя імёны, якія суадносяцца з гістарычнымі асобамі:** *Браты-беларусы ўратавалі ад татар славянскую і неславянскую поўнач*. *Цяпінскі, і Вячка, і Міхал Крычаўскі* – усе яны былі ў ім [2, с. 355] *Пацэбня і Каліноўскі і Траўгут* баранілі праўду / тваю, рускі, беларус і паляк [1, с. 323]; (у такіх кантэкстах пераважаюць імёны, значныя для беларускай гісторыі, якія з'яўляюцца ментальнымі сімваламі культуры і гісторыі Беларусі); *Гітлеры* сякуць галовы адзінкам, а астатніх прыдушваюць жахам і пагардай. [3, с. 201]; Глінскі ўзяў яго за вуха, як *Напалеон* маршала [3, с. 307];

• **прэцэдэнтныя імёны, якія суадносяцца з гістарычнай эпохай, падзеямі:** *Кроў Іліяды, попел Плошчы кветак, / Рагнеды плач і Хірасімы прах* [1, с. 153]; *Перад страшным полем, смяротным полем, / Куліковым полем любові маёй* [3, с. 174]; *Гэта было, як у час князя Вячкі* [2, с. 152];

• **прэцэдэнтныя імёны, якія суадносяцца са знакамітымі асобамі правіцеляў, філосафаў, навукоўцаў:** *Механізмы жэ зусім не тыя (...)* Тут і *Галілей* не разбраўся б [7, с. 308]; *З нешматлікімі сябрамі ён замкнуўся ў маёнтку, стварыўшы нешта накшталт братэрства, філосафам якога быў Эпікур, а рэлігіяй – Вальтэр* [4, с. 186]; нярэдка з іранічным і абразлівым падтэкстам: – Ты, мабыць, спадзяешся да *Цэзара* дарасці. Дык не дарасцеш (...) я табе, гэткаму *Карлу Вялікаму*, заганю ногі менавіта ў тое месца, якім ты думаеш [6, с. 460]; *Манахаў яшчэ нанесла. Навапач. Навухаданосары* [6, с. 473]; – *Пасмешышча!* – крычалі з радой. – *Квасны Платон!* [5, с. 190].

Для ўспрымання ПФ неабходная папярэдняя літаратурная кампетэнтнасць моўнай асобы чытача. Так, прэцэдэнтнае імя, да якога апелюе аўтар у творы, змяшчае ў сабе ёмістую вобразную характарыстыку персанажа і пазбаўляе тым самым пісьменніка разгорнутых апісанняў, бо чытач у выніку дэшыфруўкі ўзгадвае фонавыя веды і разгортвае тоесны сэнс інтэртэкстуальнага ўключэння. Напрыклад: – *Слухай, войт, я табе не лялька, я табе не гліняшка (...)* і ты мне не *Піліп Македонскі*, *выскачка ты, свінапас, халуў кепскага роду, тхароў тата* [6, с. 460] (маецца на ўвазе велічная фігура палкаводца, дыпламата, цара Філіпа Македонскага – бацькі Аляксандра Вялікага); *У Яноўскай было дзе жыць і было што есці, але гэта была непрыхаваная галеча, галеча без прасвятлення. Я, галяк, вучоны і журналіст, аўтар чатырох кніг, меў рублёў чатырыста ў месяці. І мне не трэба было рамантаваць гэтую прорву – палац, рабіць падарункі слугам, трымаць у адносным парадку парк. Я быў поруч з ёю *Крэз** [7, с. 67] (галоўны герой іранічна параўноўвае сябе з апошнім царом Лідзіі Крэзам, імя якога стала асацыятывам з казачным багаццем).

У некаторых выпадках У. Караткевіч ужывае ў межах адной кантэкстнай мікратэмы некалькі ПФ: *І на ўсё гэтае гарганціюанства прымільна глядзеў вялікі чорна-белы (а вушы*

«страшэнна падобныя на локаны **Наталлі Ганчаровай** з партрэта **Гаў**», як сказаў ксёндз) *спаніэль Ас* [7, с. 361]; у гэтым выпадку кантамінацыя ПІ – гэта злучэнне незлучальнага: кантрастнымі з’яўляюцца апісанне застолля, якое падобна да такога ж багацця страў у знакамітым рамане Ф. Рабле «Гарганцюа і Пантагруэль», і выгляд сабакі, які параўноўваецца з адухоўленым выглядам на карціне адной з самых прыгожых жанчын славутага мастака.

Дэманстрацыя адносін аўтара да характару героя адбываецца пры сумяшчэнні двух ПІ ў наступных прыкладах: *З’едлівая пажылая вахцёрка, якую мы – хай даруе нам бог – клікалі часам «Цэрберам», часам «Цэнзарам Феакціставым»* [7, с. 247]; *Наглядчык Цэзар Георгіевіч, па класнай мянушцы Цэрбер Гаргонавіч, мог трапіцца паўсюль* [Т4, с. 325].

Шырока распаўсюджана ў пісьменніка анамастычная метафара (Т. І. Ларына, І. Э. Ратнікава) на базе прэцэдэнтнага оніма для абазначэння чалавека, які, на думку аўтара, падобны да непасрэднага носьбіта дадзенага антрапоніма з іранічным падтэкстам. Такі прыём дазваляе правесці паралелі паміж поглядамі, асабістымі якасцямі, сферай занятасці адпаведных асоб і служыць для выражэння адносін аўтара да гэтых людзей, параўн.: – *Кінь глядзець, кажу. Замнога гонару. Падумаеш мне яшчэ: каралева Пятра Вялікага* [3, с. 103]; – *Бачыце вы... Касандра-прарочыца, – сказаў Пружынін* [3, с. 247]; *Здекуючыся, ён называў сябе ў думках Ленскім, Крэцьенам дэ Труа, Вертэрам* [3, с. 214].

У рамане «Чорны замак Альшанскі», які мае дэтэктыўна-прыгодніцкі сюжэт, падаецца неаднаразова ў якасці анамастычнай метафары і апелятывацыі онімаў імя знакамітага сышчыка **Шэрлака Холмса**: – *Прасо-очый. Ну, выйшаў ксёндз, зайшоў – гэта прасочый. А вось хто да ксяндза пайшоў? (...) / – Ну, Холмс* [7, с. 528]; *А нашто там было быць копнаму суддзі Станкевічу, чалавеку з рода беларускіх шэрлак-холмсаў, патомнаму сышчыку? Амаль жа ніводнай шумнай справы не было ў шаснаццатым – семнаццатым стагоддзях, каб яе нехта са Станкевічаў не разблытваў* [7, с. 229]. Аўтар прыводзіць яшчэ адно прэцэдэнтнае імя і ставіць яго поруч са знакамітымі літаратурнымі героямі-сышчыкамі: – *Холмсы мне яшчэ таксама... Пінкертоны... Картэры... Станкевічы¹... Мегрэ (...)* – ¹*Андрэй Станкевіч – самы славуты з гэтай «дынастыі законнікаў» следчы і суддзя беларускага сярэднявекі (у прыватнасці – справа Марыны Дастаеўскай-Карловіч б сакавіка 1607 г.)* [7, с. 245]. Пісьменнік, улічваючы агульнавядома-масць некалькіх ПІ з мастацкіх твораў, дае ў зноскы тлумачэнне толькі адносна беларускага следчага, вядомага па судовых справах і невялікаму колу чытачоў. Цікавы выпадак тлумачэння прэцэдэнтнага імя пасродкам другога, агульнавядомага прэцэдэнтнага імя з рамана А. Конан Дойля, ужытага ў другасным сэнсе, знаходзім у аўтарскай рэмарцы – у зноскы да рамана «Каласы пад сярпом тваім»: – *Тфу ты, чорт, – сказаў Кастусь. – Ішоў бы ты на месца Пуціліна¹, кучу грошай зарабіў бы – ¹Пуцілін Іван – наглядчык маскоўскай паліцыі, пазней начальнік вышукной паліцыі ў Пецярбургу. «Рускі Шэрлок Холмс»* [5, с. 140].

Прэцэдэнтныя імёны ў ПІІІ У. Караткевіча прадстаўлены таксама ў шэрагу іншых анамастычных метафар (*Узносяцца над светам Парфеныны, / У садах квітучых музыка іграе, / Гамеры светлыя складаюць гімны / І моцарты над нотамі сядзяць* [1, с. 284]; у складзе камбінаванай канструкцыі «метафара + вобразнае параўнанне» (*І струны, як змеі Мядузы Гаргоны, / Свісцяць на вятры і ловаць мяне* [3, с. 173]) або ў складзе параўнальнага звароту (*Замры, падобны на Нептуна, / Трызубец, сціснуўшы ў далонь* [1, с. 27]); у складзе параўнання з аўтарскімі рэмаркамі (*Улан стаяў перад ім моцны, як Геркулес, кучаравы («Ванька-ключнік», – падумалася Горава), з румянымі вуснамі і нахабнымі светлымі вачыма* [3, с. 33]).

Вынікі

Такім чынам, ПІІІ У. Караткевіча характарызуецца наяўнасцю апелятыў да розных прэцэдэнтных феноменаў, якія перажываюць, як правіла, аўтарскую трансфармацыю і

выкарыстоўваюцца ў якасці вобразных сродкаў і спосабаў узмацнення стылістычных прыёмаў. Характэрнай рысай функцыянавання прэцэдэнтных феноменаў у ідыястылі пісьменніка з'яўляецца тое, што крыніцы інтэртэкстуальных уключэнняў у большасці сваёй так ці інакш далучаны да нацыянальных спецыфічных адметнасцей беларускай культуры і гісторыі.

Літаратура

1. Караткевіч, У. Збор твораў : у 8 т. / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1987. – Т. 1 : Вершы, паэмы. – 431 с. : 4 л. іл.
2. Караткевіч, У. Збор твораў : у 8 т. / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1988. – Т. 2 : Аповесці, апавяданні. – 511 с. : 4 л. іл.
3. Караткевіч, У. Збор твораў : у 8 т. / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1988. – Т. 3 : Раман. Аповесці. – 543 с. : 4 л. іл.
4. Караткевіч, У. Збор твораў : у 8 т. / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1989. – Т. 4 : Каласы пад сярпом тваім : раман, кн. 1. – 399 с. : 4 л. іл.
5. Караткевіч, У. Збор твораў : у 8 т. / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1989. – Т. 5 : Каласы пад сярпом тваім : раман, кн. 2 : Зброя : аповесць. – 527 с. : 4 л. іл.
6. Караткевіч, У. Збор твораў : у 8 т. / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1990. – Т. 6 : Хрыстос прыязмліўся ў Гародні : раман. – 494 с. : 4 л. іл.
7. Караткевіч, У. Збор твораў : у 8 т. / У. Караткевіч. – Мінск : Маст. літ., 1990. – Т. 7 : Дзікае паляванне караля Стаха : аповесць ; Чорны замак Альшанскі : раман. – 574 с. : 4 л. іл.
8. Караулов, Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Ю. Н. Караулов. – М. : Наука, 1987. – 262 с.
9. Красных, В.В. «Свой» среди « чужих » : миф или реальность? / В.В. Красных. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2003. – 375 с.
10. Менджеричкая, Е.О. Когнитивные аспекты изучения синтаксиса художественной литературы / Е.О. Менджеричкая // Лингвистика на исходе XX века. Итоги и перспективы : тезисы докладов международной конференции. – Т. 1. – М. : Изд-во МГУ, 1995. – С. 423.
11. Шецко, Л. М. Интертекст и идиостиль / Л. М. Шецко // Литературно-художественный интертекст в системно-структурном и тексто-дискурсивном измерениях : моногр. / С. Б. Кураш, О. Н. Хакама, Л. М. Шецко ; под общ. ред. С. Б. Кураша. – Мозырь : МГПУ им. И. П. Шамякина, 2018. – С. 96–126.

References

1. Karatkevich U. (1987). *Zbor tvoraŭ : u 8 t. Vershы, pajemy. V.1. [Collection of works: in 8 v. Verse, poems]*. Minsk : Imag. lit. (In Belarus).
2. Karatkevich U. (1988). *Zbor tvoraŭ : u 8 t. Apovesci, apavjadanni. V.2. [Collection of works: in 8 v. Short novellas, stories]*. Minsk : Imag. lit. (In Belarus).
3. Karatkevich U. (1988). *Zbor tvoraŭ : u 8 t. Raman, Apovesci. V.3. [Collection of works: in 8 v. Novellas, short novellas]*. Minsk : Imag. lit. (In Belarus).
4. Karatkevich U. (1989). *Zbor tvoraŭ : u 8 t. Raman, kn. 1 V.4. Kalasy pad sjarpom tvaim : raman, kn. 1. [Collection of works: in 8 v. Novel, b.1 Ears of corn under your sickle]*. Minsk : Imag. lit. (In Belarus).
5. Karatkevich U. (1989). *Zbor tvoraŭ : u 8 t. Raman, kn.2 V.5. Kalasy pad sjarpom tvaim : raman, kn. 2. : Zbroja: apoves' [Collection of works: in 8 v. Novel, b.2 Ears of corn under your sickle: short novel: Weapon]*. Minsk : Imag. lit. (In Belarus).
6. Karatkevich U. (1990). *Zbor tvoraŭ : u 8 t. Raman V.6. Hrystos pryjazmliŭsja ŭ Garodni : raman [Collection of works: in 8 v. Novel Christ landed in Gorodnya]*. Minsk : Imag. lit. (In Belarus).
7. Karatkevich U. (1990). *Zbor tvoraŭ : u 8 t. Apoves', raman V.7. Dzikae paljavanne karalja Staha : apoves' ; Chorny zamak Al'shanski : raman [Collection of works: in 8 v. Wild hunt for King Stach: short novel; Black Castle Olshansky: Novel]*. Minsk : Imag. lit. (In Belarus).
8. Karaulov Ju. N. (1987). *Russkij jazyk i jazykovaja lichnost' [Russian language and language personality]*. Moscow: Science. (In Russ).
9. Krasnyh V.V. (2003). «Svoj» sredi « chuzhikh » : mif ili real'nost'? [“One's own” among “strangers”: myth or reality?]. Moscow: «Gnozis». (In Russ).
10. Mendzherickaja E.O. (1995). Kognitivnye aspekty izuchenija sintaksisa hudozhestvennoj literatury Lingvistika na ishode XX veka. *Itogi i perspektivy. Tezisy dokladov mezhdunarodnoj konferencii. T.1.* [Cognitive aspects of studying the syntax of fiction. *Linguistics at the end of the twentieth century. Results and prospects. Abstracts of the reports of the international conference. V.1.* 1, 423. (In Russ).
11. Shetsko L. M. (2018). *Intertekst i idiosstil' Literaturno-hudozhestvennyj intertekst v sistemno-strukturnom i teksto-diskursivnom izmerenijah : monogr. [Intertext and idiostyle. Literary and artistic intertext in system-structural and textual-discursive dimensions: monogr.]*. Mozyr': MGPU im. I. P. Shamjakina. (In Russ).